

**ВПЛИВ ШІ НА ПУБЛІЧНЕ АДМІНІСТРУВАННЯ
ТА ГЛОБАЛЬНУ ІНФОРМАЦІЙНУ БЕЗПЕКУ.
РОЛЬ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПІДХОДУ
НОРМАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ БЕЗПЕКИ
ПЕРСОНАЛЬНИХ ДАНИХ**

Софія ДРАБЮК

*аспірантка 2 року за спеціальністю 081 Право
Ужгородського національного університету
м. Ужгород, Україна
<https://orcid.org/0009-0005-9564-2376>*

Сучасний етап європеїзації публічного адміністрування нерозривно пов'язаний із процесами цифрової трансформації. Впровадження інноваційних технологій, зокрема штучного інтелекту (ШІ), створює нові можливості для підвищення ефективності державного управління, однак водночас породжує комплексні безпекові виклики.

В умовах глобалізації інформаційні потоки стають дедалі інтенсивнішими, а інформація – доступнішою. Проте поряд із цим зростає ризик її використання як інструменту маніпуляції через дезінформацію, пропаганду та алгоритмічні упередження¹.

У цьому контексті особливого значення набуває адаптація національних підходів до стандартів Європейського Союзу у сфері:

- захисту персональних даних²,
- інформаційної безпеки,
- регулювання використання ШІ³.

1. Штучний інтелект як фактор трансформації інформаційної безпеки

Розвиток технологій ШІ став новим етапом у формуванні інформаційного середовища.

¹ World Economic Forum. Global Risks Report 2024. Geneva, 2024. URL: <https://www.weforum.org/reports/global-risks-report-2024>

² Regulation (EU) 2016/679 of the European Parliament and of the Council of 27 April 2016 on the protection of natural persons with regard to the processing of personal data and on the free movement of such data (General Data Protection Regulation). Official Journal of the European Union. 2016.

³ Regulation (EU) 2024/1689 of the European Parliament and of the Council laying down harmonised rules on artificial intelligence (Artificial Intelligence Act). Official Journal of the European Union. 2024.

Генеративні моделі дозволяють створювати контент, який складно відрізнити від людського, що значно ускладнює процес ідентифікації маніпуляцій⁴.

Це означає, що:

- традиційні механізми перевірки інформації втрачають ефективність;
- ускладнюється встановлення джерел поширення інформації;
- підвищується вразливість суспільства до маніпуляцій.

Інформація має транснаціональний характер і виходить за межі державних кордонів⁵.

2. Трансформація пропаганди під впливом ШІ

Розвиток технологій штучного інтелекту змінив правила гри і в сфері інформаційної безпеки. Генеративні можливості ШІ почали використовувати зокрема і для поширення пропаганди та дезінформації. Такий контент характеризується умисністю та маніпулятивністю подачі інформації⁶. І спрямований на здійснення умисного впливу на суспільну свідомість для досягнення тими, хто його поширює, певних конкретних цілей.

Використання ШІ призвело до:

- здешевлення виробництва контенту;
- масштабування;
- персоналізації впливу;
- ускладнення встановлення відповідальності.

Як наслідок, політичне зловживання ШІ створює ризики для демократичних процесів і довіри до інституцій⁷.

3. Практика використання ШІ у дезінформаційних кампаніях

Сучасні інформаційні операції демонструють активне використання ШІ:

- операція *Operation Overload*^{8 9};

⁴ Goldstein J. A., Chao J., Grossman S., Stamos A., Tomz M. How persuasive is AI-generated propaganda? PNAS Nexus. 2024. Vol. 3, No. 2. URL: <https://doi.org/10.1093/pnasnexus/pgae034>

⁵ King J., Meinhardt C. Rethinking Privacy in the Age of AI. 2022. URL: <https://knightcolumbia.org/content/rethinking-privacy-in-the-age-of-ai>

⁶ Goldstein J. A., Chao J., Grossman S., Stamos A., Tomz M. How persuasive is AI-generated propaganda? PNAS Nexus. 2024. Vol. 3, No. 2. URL: <https://doi.org/10.1093/pnasnexus/pgae034>

⁷ World Economic Forum. Global Risks Report 2024. Geneva, 2024. URL: <https://www.weforum.org/reports/global-risks-report-2024>

⁸ Oremus W., Jiménez A. A Russian fake news ring was struggling. Then it targeted USAID. The Washington Post. 2025. URL: <https://www.washingtonpost.com/politics/2025/05/06/operation-overload-russian-disinfo-usaid-musk-x>

⁹ Gilbert D. A Pro-Russia Disinformation Campaign Is Using Free AI Tools to Fuel a “Content Explosion”. Wired. 2025. URL: <https://www.wired.com/story/pro-russia-disinformation-campaign-free-ai-tools>

- кампанія *Doppelgänger* ¹⁰;
- використання ШІ терористичними організаціями ¹¹.

Дослідження підтверджують, що ШІ-генерований контент може бути не менш переконливим, ніж створений людиною ¹². Це створює ризики впливу на вибори та суспільну стабільність ¹³.

4. Подвійна природа ШІ: інструмент загрози та захисту

ШІ використовується як для створення, так і для виявлення дезінформації та пропаганди. Оскільки головною перевагою штучного інтелекту є можливість обробляти велику кількість даних протягом кількох хвилин. Це дозволяє створювати різне програмне забезпечення, на основі ШІ, яке аналізує великі об'єми даних і здатне виявити інформацію, яка містить ознаки маніпулятивності.

Зрештою, виходить, що ШІ – це потужний інструмент, який можна використати як на благо, так і на шкоду, залежно від намірів того, хто ним керує.

5. ШІ та захист персональних даних

Розвиток ШІ створює ризики для конфіденційності: масовий збір даних, профілювання, дискримінація та непрозорість обробки ¹⁴.

Для навчання різних продуктів на основі ШІ використовують величезний масив даних. Багато продуктів програмного забезпечення з ШІ-компонетом мають доступ до персональних чи конфіденційних даних. Важливо, щоб ШІ не поширював такі дані і не передавав їх третім особам. Наразі немає комплексного механізму захисту персональних даних у епоху розвитку ШІ. Існують лише окремі нормативно-правові акти, які частково врегульовують це питання, переважно на рівні права ЄС.

6. Європейський підхід до регулювання

ЄС формує комплексну систему регулювання:

- захист персональних даних – GDPR ¹⁵;

¹⁰ Фурсай О. В. Російська дезінформаційна кампанія «Doppelgänger» як новітній виклик інформаційній безпеці держав Заходу. Філософія та політологія в контексті сучасної культури. 2024. Т. 16, спецвипуск. URL: <https://fip.dp.ua/index.php/FIP/article/view/1197/1337>

¹¹ Kajjo S. IS turns to artificial intelligence for advanced propaganda amid territorial defeats. Voice of America. 2024. URL: <https://www.voanews.com/a/is-turns-to-artificial-intelligence-for-advanced-propaganda-amid-territorial-defeats/7624397.html>

¹² Goldstein J. A., Chao J., Grossman S., Stamos A., Tomz M. How persuasive is AI-generated propaganda? PNAS Nexus. 2024. Vol. 3, No. 2. URL: <https://doi.org/10.1093/pnasnexus/pgae034>

¹³ World Economic Forum. Global Risks Report 2024. Geneva, 2024. URL: <https://www.weforum.org/reports/global-risks-report-2024>

¹⁴ King J., Meinhardt C. Rethinking Privacy in the Age of AI. 2022. URL: <https://knightcolumbia.org/content/rethinking-privacy-in-the-age-of-ai>

¹⁵ Regulation (EU) 2016/679 of the European Parliament and of the Council of 27 April 2016 on the protection of natural persons with regard to the processing of personal data and on the free movement of such data (General Data Protection Regulation). Official Journal of the European Union. 2016

- регулювання ШІ – AI Act (наразі єдиний комплексний нормативно-правовий акт, який найбільш повно регулює правовий механізм та відповідальність розробників та користувачів ШІ)¹⁶;
- регулювання платформ – Digital Services Act¹⁷.

Ці акти забезпечують баланс між інноваціями та правами людини.

7. Використання штучного інтелекту у публічному адмініструванні: міжнародний досвід

Штучний інтелект вже активно використовується у публічному адмініструванні, трансформуючи способи взаємодії держави з громадянами, механізми прийняття рішень та надання адміністративних послуг.

Одним із найбільш показових прикладів є Естонія, яка вважається одним із лідерів цифрового урядування. У цій державі майже всі адміністративні послуги доступні онлайн, а ШІ інтегрований у державну інфраструктуру для:

- автоматичного надання послуг на основі життєвих подій громадян;
- заповнення заяв на основі вже наявних даних;
- використання чат-ботів для обробки звернень громадян;
- виявлення шахрайства у податковій та соціальній сферах¹⁸.

Застосування ШІ дозволило скоротити адміністративні витрати та значно зекономити час громадян, зокрема до мільйонів годин щорічно¹⁹.

Крім того, в межах ініціативи Eesti.ai держава системно впроваджує ШІ у всі сфери публічного сектору, що свідчить про стратегічний підхід до цифрової трансформації управління²⁰.

Іншим яскравим прикладом є Об'єднані Арабські Емірати, де ШІ використовується для оптимізації державних послуг. Зокрема:

- впроваджено програму «zero bureaucracy», спрямовану на скорочення адміністративних процедур;
- використання ШІ дозволило скоротити час надання деяких послуг з кількох днів до кількох хвилин;
- державні сервіси активно автоматизуються та перебудовуються під потреби користувачів²¹. Ці практики демонструють перехід від

¹⁶ Regulation (EU) 2024/1689 of the European Parliament and of the Council laying down harmonised rules on artificial intelligence (Artificial Intelligence Act). Official Journal of the European Union. 2024.

¹⁷ Regulation (EU) 2022/2065 of the European Parliament and of the Council on a Single Market for Digital Services (Digital Services Act). Official Journal of the European Union. 2022.

¹⁸ Estonia e-Government AI transformation. Pertama Partners. URL: <https://www.pertamapartners.com/case-studies/estonia-e-government-ai-transformation>

¹⁹ Див 18.

²⁰ Eesti.ai initiative. Government of Estonia. URL: <https://www.riigikantselei.ee/en/estiai-initiative>

²¹ UAE harnesses AI to slash bureaucracy and speed up public services. Euronews. 2026. URL: <https://www.euronews.com/2026/02/13/uae-harnesses-ai-to-slash-bureaucracy-and-speed-up-public-services>

традиційної моделі адміністрування до “проактивної держави”, яка передбачає потреби громадян.

Особливу увагу привертають експерименти із залученням ШІ до процесів прийняття рішень на державному рівні. Так, у Албанія було впроваджено цифрового асистента «Diella», який виконує функції, наближені до урядових, зокрема у сфері публічних закупівель. Ця система:

- обробляє державні документи;
- надає адміністративні послуги громадянам;
- спрямована на мінімізацію корупційних ризиків через автоматизацію прийняття рішень²².

Такі приклади демонструють появу нових форм інституцій – умовно так званих «AI-міністрів» або алгоритмічних управлінських систем.

Окрім цього, ШІ активно використовується для:

- збору та аналізу персональних даних громадян з метою надання послуг;

- автоматизованого прийняття адміністративних рішень;
- прогнозування соціально-економічних процесів;
- управління державними ресурсами²³.

Водночас такі практики породжують значні ризики:

- надмірної концентрації даних;
- порушення приватності;
- непрозорості алгоритмічних рішень;
- потенційної дискримінації.

Таким чином, використання ШІ у публічному адмініструванні є невід’ємною складовою цифрової модернізації, однак потребує чіткого правового регулювання, зокрема в рамках європейських стандартів.

Висновки. ШІ є ключовим фактором трансформації публічного адміністрування, оскільки програмне забезпечення з компонентами на основі ШІ вже використовується різними країнами на офіційному рівні для надання адміністративних послуг та обробки персональних даних.

Водночас, недостатня урегульованість відповідальності за неправомірне використання ШІ і відсутність чітких юридичних механізмів контролю призводить до серйозних ризиків. Наприклад, до витоку персональних даних або генерації та поширення маніпулятивного контенту.

Європейська модель формує основу безпечного цифрового середовища, оскільки саме на рівні права ЄС існує найбільш комплексний підхід до регулювання безпеки даних в епоху ШІ.

²² Albania appoints AI minister “Diella” to tackle corruption. The Guardian. 2025. URL: <https://www.theguardian.com/world/2025/sep/11/albania-diella-ai-minister-public-procurement>

²³ Engin Z., Crowcroft J., Hand D., Treleaven P. The Algorithmic State Architecture (ASA): An Integrated Framework for AI-Enabled Government. 2025. URL: <https://arxiv.org/abs/2503.08725>